

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА
ІНСТИТУТ СОЦІОЛОГІЇ, ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
Кафедра соціології
Кафедра соціальних та публічних комунікацій**

**ПРОГРАМА
вступного фахового випробування
з Соціології**

При вступі на навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня
7.03010101 «Спеціаліст» на базі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня
ОКР «Бакалавр»

Спеціальність **7.03010101** «Соціологія»

Київ – 2013

I. Пояснювальна записка

Мета програми з дисципліни «Соціологія» полягає у виявленні у абітурієнтів розуміння теоретичних та методичних підходів до отримання емпіричного знання про стан, закономірності функціонування та розвиток масових соціальних явищ та процесів. Основні теоретичні та прикладні підходи, що подані в програмі, визначають у абітурієнтів наукове бачення різноманітних сторін соціального життя сучасного суспільства.

Абітурієнт повинен **знати** та **уміти**:

- визначати предмет, структуру та функції соціології, специфіку соціологічного знання, зрозуміти соціологічні підходи до вивчення соціальних фактів;
- знати основні етапи розвитку соціологічної думки, напрями розвитку соціології як науки;
- уміти характеризувати сучасні соціологічні парадигми, школи, напрямки;
- знати категоріальний апарат соціології;
- знати сутність та зміст рівнів соціологічного знання;
- висувати гіпотези, проводити аналіз основних понять дослідження;
- знати основні методи збору соціологічної інформації: аналіз документів, спостереження, специфіку анкетування та інтерв'ю, різноманітні види опитувань, експеримент, тестування та метод фокус-групового інтерв'ю.

Отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр», «спеціаліст» зі спеціальності «Соціологія» вимагає від абітурієнта знань з таких основних дисциплін як „Соціологія молоді”, „Соціологія освіти”, „Загальна соціологічна теорія”, „Соціологія культури”, „Якісні методи збору соціологічної інформації” та „Історія соціології”. Попередні кваліфікаційні рівні зокрема „Бакалавр” та мають чітко визначену систему сформованості теоретичних знань та практично зорієнтованих вмінь і навичок з означених курсів, які є основними і фундаментальними у підготовці фахівців в усіх вищих навчальних закладах України.

Програма розкриває основний зміст навчального курсу „Соціологія”, включає список рекомендованої літератури, систему оцінювання знань, умінь та навичок студентів.

II. Зміст програми

2.1. Назва тем та їх зміст

Тема 1. Соціологія – наука про суспільство

1. Поняття соціології. Соціологія в системі соціальних наук.
2. Предмет та об'єкт соціології.
3. Структура соціології. Функції соціології.

Тема 2. Соціологічні закони і категорії

1. Сутність і зміст соціологічних законів.
2. Класифікація соціологічних законів.
3. Поняття і зміст соціологічних категорій, їх типологія.

Тема 3. Становлення і розвиток теоретичної соціології

1. Класична соціологічна спадщина.
2. Сучасні соціологічні теорії.
3. Формування і розвиток соціологічної думки в Україні.

Тема 4. Методика і техніка соціологічних досліджень

1. Сутність, структура та типологія соціологічних досліджень.
2. Програма і етапи емпіричних досліджень.
3. Соціологічні методи збору інформації.
4. Прогнозування соціальних явищ та процесів.

Тема 5. Суспільство: сутність, типи, тенденції розвитку

1. Характеристика суспільства як соціальної системи.
2. Основні віхи становлення суспільства.
3. Загальні риси сучасного суспільства.
4. Теорія модернізації. Особливості модернізації українського суспільства.

Тема 6. Культура як специфічний соціальний феномен

1. Культура як соціальне явище
2. Структура та функції культури
3. Єдність і різноманітність культур

Тема 7. Соціальна структура суспільства

1. Сутність соціальної структури суспільства.
2. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.
3. Особливості соціальної структури українського суспільства.

Тема 8. Соціальна дія, соціальна взаємодія, соціальні відносини та соціальний контроль

1. Визначення сутності і механізмів соціальної дії.
2. Соціальна взаємодія та соціальні зв'язки.
3. Соціальні відносини.
4. Система соціального контролю.

Тема 9. Соціальні зміни та соціальні процеси

1. Соціальні зміни: поняття та види.
2. Соціальний розвиток та соціальний прогрес.
3. Соціальні процеси та їх різновиди.

Тема 10. Соціальні інститути та соціальні організації

1. Інституалізація як соціальний феномен.
2. Види і функції соціальних інститутів.
3. Основні характеристики соціальних організацій.

Тема 11. Соціологія особистості

1. Соціологічні підходи до вивчення особистості.
2. Соціологічна структура особистості.
3. Соціалізація особистості, етапи та моделі.

Тема 12. Етносоціологія

1. Етносоціологія як наука: об'єкт, предмет, функції
2. Методологічні та методичні проблеми дослідження міжетнічних стосунків
3. Етнонаціональні процеси в Україні

Тема 13. Соціологія освіти та науки

1. Освіта як соціальний інститут
2. Тенденції і проблеми сучасної вітчизняної освіти
3. Наука як об'єкт соціологічного аналізу

№ п/п	3.1. Основна література
	Арон Р. Этапы развития социологической мысли. – М., 1992.
	Громов И.А., Мацкевич А.Ю., Семенов В.А. Западная теоретическая социология. – Спб., 1996.
	Западная теоретическая социология 80 – х годов // Реф. сб. Ред. сост. и отв. ред. Н.Л.Полякова. – М., 1989.
	Захарченко М.В., Погорілий О.І. Історія соціології: від античності до поч. ХХ ст. – К., 1993.
	Капитонов Э.А. Социология XX века. – Ростов-на-Дону, 1996.
	Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. –К., 2004.
	Маковецький А.М. Теоретична соціологія: Навчальний посібник. – Чернівці, 2003.
	Маркович Д. Общая социология. – Ростов-на-Дону, 1993.
	Наумова М. Социальное знание: опыт концептуализации. – К., 1999.
	Новое и старое в теоретической социологии / Под ред. Ю.Н.Давыдова. – М., 1999.
	Павличенко П.П. Социология: Курс лекций. – Кременчуг, 1995.
	Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття: Навч. посібник.– К., 1996.
	Полторац В.А. Социология. Основы социологии труда и управления. – К., 1992.
	Попова І.М. Соціологія: Пропедевтичний курс. – К., 1996.
	Радугин А.А., Радугин К.А. Социология: Курс лекций. – М., 1995.
	Ритцер Дж. Современные социологические теории.– СПб: Питер, 2002.
	Ручка А.О., Танчер В.В. Курс історії теоретичної соціології. – К., 1995.
	Ручка А.О., Танчер В.В. Очерки истории социологической мысли. – К., 1992.
	Сірій Є.В. Соціологія: загальні теорії. – К., 2004.
	Смелзер Н. Социология. – М., 1994.
	Современная западная социология: Словарь. – М., 1990.
	Социологи / Под ред. Г.В.Осипова. – М.,1990.
	Социология. Наука об обществе: Учебн. Пособие / Под ред. В.П.Андрущенко, Н.И.Горлача. – Харьков, 1996.
	Социология. Основы общей теории / Под ред. Г.В.Осипова. – М., 1996.
	Социология: Учебн. Пособие / Под ред. Г.Тадевосяна. – М., 1995.
	Соціологія: короткий енциклопедичний словник / За ред. В.І.Воловича. – К.: УЦДК, 1998.
	Соціологія: Курс лекцій / За ред. Ї.Ф.Безродного. – К., 1994.

	Соціологія: Матеріали до лекційного курсу / За ред. В.М. Пічі. – К., 1996.
	Соціологія / За ред. В.Г.Городяненка. – К., 2002.
	Черниш Н.Й. Соціологія: Курс лекцій. – Львів, 1996.
	Шаповал М. Загальна соціологія. – К., 1996.
	Шаповал М. Соціологія національного відродження. – К., 1995.
	Щепанський Я. Элементарные понятия социологии. – М., 1969.
	Энциклопедический социологический словарь / Под ред. Г.В.Осипова. – М., 1995.
	Ядов В.А. Социологическое исследование: методология, программа, методы. – Саратов, 1995.
	Якуба О.О. Соціологія: Навч. посібник для студентів. – Харків, 1996.

III. Література

№	3.2. Додаткова література
	Амелина В.Н. Социология политики. – М., 1992.
	Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. – К.: Критика, 2001. – 271 с.
	Антонов А.И., Борисов В.А. Кризис семьи и пути его преодоления. – М., 1990.
	Арбенина В.П. Методологические проблемы этносоциологического исследования. – Харьков, 1995.
	Арон Р. Демократия и тоталитаризм. – М., 1993.
	Арутюнян Ю.В., Дробижева Л.М., Соколов А.А. Этносоциология: Учебное пособие для вузов. – М., 1993.
	Арутюнян Ю.В., Дробижева Л.М., Сусоколов А.А. Этносоциология. – М.: Аспект Пресс, 1998. – 271 с.
	Афанасьев С.А. Будущее общество. Ведущие социально – экономические тенденции современности. – М., 2000.
	Баранов Г.С. Модели и метафоры в социологии К.Маркса // Социс. – 1992. – №6.
	Бестужев-Лада И. К школе XXI века. – М., 1988.
	Бідзюра І.П. Філософія системних реформ в Україні на рубіжі століть. – К., 2004.
	Бромлей Ю. Этносоциальные процессы: теория, история, современность. – М.: Наука, 1989. – 334 с.
	Бурдые П. Социология политики. – М., 1993.
	Вебер М. Избранные произведения. – М., 1990.
	Веблен Т. Теория праздного класса. – М., 1984.
	Воробьев В.П. Социализация как комплексная культурная трансляция: проблемы переходного общества. – Пенза, 2001.
	Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє. – К., 1993.

	Геллнер Е. Нации и национализм. – М.: Прогресс, 1991. – 319 с.
	Гидденс Э. Устроение общества. Очерк теории структуризации: Пер.с англ. – М.: Академический проект, 2003. – 528 с.
	Гірц К. Інтерпретація культур: Вибрані есе: Пер. з англ. – К.: Дух і літера, 2001. – 542 с.
	Гнедина Т.И. Социология общества: Хрестоматия. – Магнитогорск. 2001.
	Гриффен Л.А. Общественный организм: Введение в теоретическое обществоведение. – К., 2000.
	Губерський Л.В. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз. – К., 2002.
	Движущие силы и основные пути развития человеческого общества. – М., 2001.
	Дворецька Г.В. Соціологія праці. – К., 2001.
	Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). – К., 1994.
	Додонов Р.А. Теория ментальности: учение о детерминантах мыслительных автоматизмов. – Запорожье, 1999.
	Додонов Р.А. Этническая ментальность: опыт социально-философского исследования. – Запорожье, 1998.
	Долотов С.Г. Методологические основания анализа чрезвычайной ситуации и социальной нестабильности. – Саратов, 2002.
	Душков Б.А. Психология менталитета и нооменталитета: Учебное пособие для вузов. – Екатеринбург. 2002.
	Дюркгейм Э. О разделении общественного труда. – М., 1996.
	Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение. – М., 1995.
	Ерасов Б.С. Социальная культурология: Пособие для студентов вузов. – М., 1998.
	Етнонаціональна структура українського суспільства. Довідник / Євтух В.Б., Трощинський В.П., Галушко К.Ю., Чернова К.О. – К.: Наукова думка, 2004. – 343 с.
	Етнонаціональний розвиток України. Терміни, визначення, персоналії. – К., 1993.
	Євтух В. Національні меншини між державною етнополітикою та самовизначенням // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 1998. – №1-2. – С.93-104.
	Єременко В.Г. Основи соціальної економіки. – К., 1997.
	Зиммель Г. Избранное. В двух томах. Созерцание жизни. – М., 1996.
	Злобіна О. Особистість як суб'єкт соціальних змін. – К., 2004.
	Зміни у свідомості українського суспільства на зламі тисячоліть. – К., 2001.
	Иноземцев В.Л. Расколотаая цивилизация. Наличествующие предпосылки и возможные последствия постэкономической

	революции. – М., 1999.
	Ионин Л.Г. Социология культуры. – М., 2000.
	Карасев В.И. Общество, государство, цивилизация: теории становления социумов. – М., 2000.
	Козакова Н.Д. Основы методологии социологического анализа эффективности социальных систем в категориях порядков. – М., 2000.
	Конпертон Пол. Як суспільства пам'ятають. – К., 2004.
	Костюк В.Н. Теория эволюции и социальноэкономические процессы. – М., 2001.
	Кравченко А.И. Социология труда в XX веке. Историко-критический очерк. –М., 1987.
	Кузьменко В.П., Романчук О.К. На порозі цивілізації. Системний аналіз актуальних проблем сучасності. – Л., 2001.
	Курс лекций по социологии образования / Под ред. В.И.Астаховой. – Харьков, 2003.
	Кутуев П.В. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: еволюція дослідницьких програм. – К., 2005.
	Куценко О.Д. Суспільство нерівних. Класовий аналіз нерівностей в сучасному суспільстві. Спроби західної соціології. – Х., 2000.
	Леш Скот. Соціологія постмодернізму. – Л., 2003.
	Лукашевич М.П. Соціалізація: Виховні механізми і технології: Навч.-метод. посібник. – К., 1998.
	Лукашевич М.П. Соціологія праці. – К., 2004.
	Лукашевич М.П., Солодков В.Т. Социология образования: Конспект лекций. – К., 1997.
	Малицкий Б. Проблемы академической науки глазами ученых. –К., 2003.
	Малкей М. Наука и социология знания. М.: Прогресс, 1983.
	Манхен Карл. Избранное: Социология культуры. – М., 2000.
	Маслов А.О. Маргінальна особистість як предмет соціально-філософського аналізу. – Житомир, 2004.
	Мертон Р. Социальная теория и социальная структура. – Киев. 1996.
	Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Зб. наук. праць / Відп. ред. В.С.Бакіров. – Харків, 2003.
	Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Зб. Наук. праць / Відп. ред. В.С.Бакіров. – Харків, 2004.
	Миронов В.В. Век образования. – М., 1990.
	Михальченко М. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи. – Дрогобич, 2004.
	Міщенко М.Д. Ідеологія, соціальна міфологія та трансформаційні процеси в українському суспільстві. – К., 1998.
	Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття / В.М. Литвин та ін. –К.: Навчальна книга, 2003.

	Національні відносини на Україні. Запитання та відповіді. – К., 1991.
	Онопрієнко В.І. Наукове співтовариство: вступ до соціології науки. – К., 1998.
	Орлова И.Б. Евразийская цивилизация. Социально-историческая ретроспектива и перспектива. – М., 1998.
	Павловский М.А. Стратерія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціологія). – К., 2001.
	Парсонс Толкотт. Система современных обществ. – М., 1998.
	Пилипенко В.Є. Реформи. Підприємництво. Культура. – К., 2001.
	Повороты истории: Постсоциалистические трансформации глазами немецких исследователей: В 2-х Т. – СПб, 2003.
	Пономарев Л.Н., Шинкаренко В.В. В чьих руках колесо истории. – М., 1989.
	Примо Наташа. Гендерные проблемы в информационном обществе. – СПб, 2004.
	Прогнозирование в социологических исследованиях. – М., 1978.
	Семигіна Т.В. Соціальна політика у глобальному вимірі. – К., 2003.
	Семья в представлении современного человека. – М., 1990.
	Семья: социально-психологические и этнические проблемы: Справочник. – К., 1990.
	Семья: традиции и современность. – М., 1990.
	Сидоренко О.Л. Соціологія освіти: Наук.-прак. Посіб. Для працівників системи освіти. –Х., 2000.
	Симончук Е.В. Средний класс: люди и статусы. – К., 2003.
	Скуратівський В.А. Основи соціальної політики: Навч. посібн. – К., 2002.
	Скуратівський В.А., Шевченко М.Ф. Соціальні системи та соціологічні методи дослідження. – К., 1998.
	Сорокин П. Система социологии. – М., 1993.
	Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. – М., 1992.
	Социальная политика в постсоциалистическом обществе: Задачи, противоречия, механизмы. – М., 2001.
	Социальная политика переходного периода: от ужаса к комедии. – М., 2003.
	Социология труда. – Харьков, 1990.

	Социология труда. Ученик / Под ред. Н.И. Дряхлова, А.И. Кравченко, В.В. Щербины. – М., 1993.
	Соціальна політика в Україні та сучасні стратегії адаптації населення: Зб. наук. ст. – К., 1998.
	Соціальні трансформації: міжнародний і вітчизняний досвід. – К., 2003.
	Соціологія культури: Навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти України. – К., 2002.
	Спікер Поль. Соціальна політика. Теми та підходи. – К., 2000.
	Стоун Д. Парадокс політики. – К., 2001.
	Сурина И.А. Ценности, ценностные ориентации. Ценностное пространство: Вопросы теории и методологии. – М., 1999.
	Суспільна трансформація: концептуалізація, тенденції, український досвід. – К., 2004.
	Суспільство у ХХІ столітті: психологічні проблеми гармонізації, демократизації. – К., 2003.
	Турен А. Возвращение человека действующего: Очерки социологии. – М., 1998.
	Узы брака, узы любви. – М., 1990.
	Українське суспільство – 2003. Соціологічний моніторинг: Збірник аналітичних матеріалів. – К., 2003.
	Українське суспільство: десять років незалежності: Соціологічний моніторинг та коментар науковців. – К., 2001.
	Український соціум: загроза екстремальних ситуацій. – К., 2003.
	Феномен України: реформи 1991 – 2004 гг. / За ред. А.Н. Ткаченко. – К. 2004.
	Филипов Ф.Р. Социология образования. – М., 1991.
	Холостова Е.И. Социальная политика: Учебное пособие. – М., 2001.
	Циба В.Т. Соціологія особистості: системний підхід (соціально – психологічний аналіз): Навч. посібник. – К., 2000.
	Чернецкий Ю.А. Высшее образование в рыночной экономике. – М., 1991.
	Шаповал В.А. Высшее образование в социокультурном контексте. – М., 1996.

	Шевчук П. Соціальна політика та соціальна безпека людини: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. – Л., 2003.
	Шульга М.О. Метаморфози українського суспільства: Коментарі соціолога. – К., 2003.
	Эйзентадт, Шмуэль Н. Революция и преобразование обществ. Сравнительное изучение цивилизаций. – М., 1999.
	Экономическая социология: учебное пособие / Под ред. В.Э. Пилипенко. – К., 2002.
	Яковец Ю.В. Глобализация и взаимодействие цивилизаций. – М., 2001.

Нормована стобальна університетська шкала	Двохсотбальна шкала оцінювання УЦОЯО	Шкала переводу із 200 бальної у 200 бальну університетську	Національна шкала оцінювання
Від 0 до 50 балів	100	Від 0 до 110 балів 100 балів	Не задовільно (FX) 0-50 (0-100) балів – університетські шкали <i>100 балів УЦОЯО</i>
51	102	102	Не задовільно (F) 51-59 (102 -118) бали – університетські шкали <i>102-122 бали УЦОЯО</i>
52	105	104	
53	107	106	
54	110	108	
55	112	110	
56	114	112	
57	117	114	
58	119	116	
59	122	118	
60	124	120	
61	126	122	
62	128	124	
63	130	126	
64	132	128	
65	134	130	Задовільно (D) 65-69 (130- 138) бали – університетські шкали <i>134-141 бал УЦОЯО</i>
66	135	132	
67	137	134	
68	139	136	
69	141	138	
70	143	140	Добре (C) 70-79 (140-158) бали – університетські шкали <i>143-160 балів УЦОЯО</i>
71	145	142	
72	147	144	
73	149	146	
74	151	148	
75	153	150	
76	154	152	

77	156	154	Добре (В) 80-89 (160-178 бали – університетські шкали 162-179 балів УЦОЯО
78	158	156	
79	160	158	
80	162	160	
81	164	162	
82	166	164	
83	168	166	
84	170	168	
85	172	170	
86	173	172	
87	175	174	
88	177	176	
89	179	178	
90	181	180	Відмінно (А) 90-100 (180-200) балів - університетські шкали 181-200 балів УЦОЯО
91	183	182	
92	185	184	
93	187	186	
94	189	188	
95	191	190	
96	192	192	
97	194	194	
98	196	196	
99	198	198	
100	200	200	

Голова фахової комісії

проф. В.Б. Євтух

